

Formáty sborového života

Obsah

Předmluva	1
Biblické čtení.....	2
Setkávání rodičů s malými dětmi.....	3
a) zaměřené spíše na děti	3
b) zaměřené spíše na rodiče	4
Skupinky	5
Modlitební setkání.....	7
Biblická kavárnička.....	8
Misijní kurs	8
Hudební tělesa.....	10
Společné čtení.....	12
Setkání s deskovými hrami.....	12
Přespávání pro děti.....	13
Nedělní vycházky	14
Brigáda na skalce před kostelem	15

Předmluva

Milí přátelé,

nabízíme vám neformální podporu a inspiraci pro konání menších shromáždění nebo jiných aktivit na půdě sboru.

Jsme vděčni za to, že organizování a vedení sborových setkávání nemusí vždy ležet na bedrech kazatele nebo kazatelky, a může se dít i mimo centrum sboru.

Děkujeme poradnímu odboru teologickému, který tento text připravil na žádost synodní rady. Ta tak, kromě jiného, plní jeden z úkolů Strategického plánu ČCE. Děkujeme všem, kdo se podělili o své zkušenosti a přispěli svým dílem ke vzniku této „brožurky“.

Uvedená schémata vycházejí z praxe, konají a osvědčují se v konkrétních sborech naší církve. Samozřejmě je možné je přizpůsobit podmínkám vašeho společenství.

Budeme moc rádi, když vám jakkoli pomohou.

Za synodní radu ČCE

Daniel Ženatý, synodní senior

Biblické čtení

S podobným způsobem práce, jen intenzivnějším během týdenního soustředění, jsem se setkal v Německu a oslovil mě. Impuls pro zavedení biblického čtení v našem sboru vyšel od švýcarského páru, který se do sboru přistěhoval a aktivně zapojil. Spojili jsme své zkušenosti a nabídli jsme biblické čtení jako nový způsob setkávání nad biblí ve sboru.

Čteme postupně větší biblické celky. Obvykle to je celá biblická kniha, občas větší celek z knihy (např. z Gn jsme jednou četli Josefův příběh, jindy úvodních 11 kapitol). Čtení delších textů pomáhá objevovat jejich celkové zaměření a často ukáže souvislosti, které jinak unikají.

Při jednotlivých setkáních čteme obvykle jednu kapitolu, případně jinak smysluplně vymezenou část takového rozsahu, abychom ji stihli za vymezenou hodinu projít. Zdaleka ne vždy projdeme text postupně, protože rozhovor vychází z postřehů a otázek, které účastníci nad přečteným oddílem mají, a ty nepřicházejí vždy popořádku. Sám biblický text se ale nakonec stará o základní soudržnost rozhovoru. Kromě toho má kroužek biblického čtení svého vedoucího, který tomu může pomoci, když je potřeba. Osvědčilo se nám, že to není farář.

Po dočtení biblické knihy se jednou sejdeme ke společné (a společně připravené) večeři, při které se trochu ohlédneme za tím, co jsme přečetli, potěšíme se ze společenství a hlasováním vybereme z návrhu účastníků, co budeme číst dál.

Jako dobré se ukázalo, že biblické čtení nemáme ve sborových prostorách, ale v domácnosti někoho z účastníků. Nestřídáme se pravidelně, spíš se scházíme nějakou dobu v jedné domácnosti, obvykle té, kde by se jinak kvůli menším dětem jeden z rodičů nemohl zúčastnit. Začali jsme tak v obýváku farářské rodiny, později jsme se přesunuli do obýváku jiné rodiny, která má menší děti. Také se nám osvědčilo, že čas setkávání je spíš pozdní, máme čtení od 20.30 do 21.30.

Ukázalo se, že tento způsob setkávání, při kterých smysl biblického textu objevujeme společně v rozhovoru bez úvodního výkladu, je zvláště dobře přístupný pro ty, kdo do sborového společenství přišli nedávno nebo do něj teprve hledají cestu. Asi proto, že takové setkávání s druhými nad biblí je docela napínavé a prostě přináší radost.

Jan Plecháček, Heřmanův Městec

Délka trvání a četnost:

- Jednou týdně, 60 min

Struktura setkání:

- Úvodní modlitba
- Postupné čtení stanoveného textu
- Chvilka pro samostatné opakování projití přečteného textu
- Volný rozhovor o přečteném
- Domluvení dalšího setkání a jeho náplně
- Modlitba Páně

Role faráře:

- Setkání nemusí být na faráři závislé. Je lépe, aby setkání vedl laik, případně se laici o vedení střídali. Farář se zapojuje jako jeden z diskutujících, může uplatnit své odborné znalosti, ale ne tak, aby ubral prostor dalším diskutujícím.

Tipy:

- Čtěte spíše celé knihy nebo velké celky.
- Domlouvejte se, kolik textu chcete za setkání přečíst.
- Po dočtení biblické knihy uspořádejte společnou večeři.
- Dodržujte časový rámec, aby setkání mělo pevnou formu.

Setkávání rodičů s malými dětmi

a) zaměřené spíše na děti

Co nabízejí sbory předškolním dětem? Někde se podaří vytvořit zvláštní skupinku menších dětí v rámci nedělní školy. Velmi často ale rodiče s těmito dětmi zůstávají sedět v kostelních lavicích a neustále trnou, aby jejich potomci nerušili, každou chvíli s nimi odbíhají ven, anebo v neděli raději rovnou zůstanou doma. Sice si tím ušetří spoustu nervů, ale zároveň se připraví o účast na bohoslužbě. Setkání maminek a tatínek s dětmi během týdne je bezpečným místem pro sdílení rodičovských radostí a starostí a současně umožňuje připravit program šitý na míru právě předškolákům. Prvotním cílem těchto setkání je, aby malé děti vnímaly kostel jako svůj prostor, kde mají svá oblíbená zákoutí, hračky a výrobky, které samy vytvořily. Ne v každém sboru jsou samozřejmě vhodné podmínky pro vyčlenění a vybavení zvláštní klubovny pro dětské aktivity, ale myslím, že postačuje, když některou ze sborových místností lze tímto způsobem pravidelně používat. Neméně důležité je, že se tu děti setkávají se svými vrstevníky, hrají si s nimi a povídají. Máme zkušenost, že mezi předškoláky vznikají velká kamarádství přetrvávající do školních let, a tak některé děti navštěvují tato setkání i tehdy, když do nich věkově už nespádají. Každopádně se vytváří dobrý základ pro pozdější skupinky dětských biblických hodin. Kdo by neměl radost, když se děti svěří, že se do kostela těší a nechce se jim odtud domů? Výhodou oproti nedělní škole je, že děti nejsou pod časovým tlakem, a tak se v klidu věnují činnostem, které vyžadují delší dobu, jako je například společné výtvarné dílo či časově náročnější hry. Občas je možné vyrazit na kratší výlet, a to i mimo pravidelný termín setkávání (třeba o víkendu) a přizpůsobit ho schopnostem menších dětí. Rád bych zmínil také misijní rozměr těchto setkání. V našem kostele se děti a rodiče scházejí v rámci mateřského centra Benjamin, které funguje pod hlavičkou komunitního centra zřízeného na půdě sboru. Schůzky jsou tedy určeny nejen aktivním členům sboru, ale účastní se jich také rodiny na jeho okraji i za jeho okrajem, sympatizující s křesťanstvím. Jistě nám nejde o prvoplánové obracení na víru, spíš o budování nízkoprahového meziprostoru mezi sborem a veřejností, díky němuž se mohou děti i jejich rodiče přiměřenou formou setkat s evangeliem.

Ondřej Kolář, Praha – Kobyličky

Délka trvání a četnost:

- Jednou za 14 dní, 60 minut připravený program, pak neformální pokračování

Struktura setkání:

- Dvě až tři písničky
- (Modlitba)
- Kreativní práce s biblickými vyprávěními – zaměřeno na děti
- Svačinka
- Neformální zábava, hry.

Role faráře:

- Rodiče připravují program sami.

Tipy:

- Je vhodné najít stále dva až tři dobrovolníky, kteří budou o organizaci setkání pečovat.
- Je vhodné organizaci každého setkání komunikovat pomocí mailů, SMS či sociálních sítí typu WhatsApp (zvláště v období častých rým a nemocí).

b) zaměřené spíše na rodiče

Mateřský klub se ve sboru zrodil ve chvíli, kdy se během jednoho roku narodilo hned několik malých dětí. S vědomím, že účast na bohoslužbách je z mnoha různých důvodů pro rodiče leckdy obtížná (namátkou: brzké vypravování z domu o víkendů, nedostatečný nebo žádný ohled shromáždění na nejmenší účastníky, od nichž se vyžaduje způsobilé ticho, časté nemoci dětí, pro rodiče malá možnost soustředit se s dětmi na celek bohoslužeb či kázání,...) jsme stáli o setkání, kam mohou rodiče s dětmi přijít pohodlně, beze stresu a mohou se zde sdílet o věcech víry v míře, která je pro ně momentálně možná.

Jak děti odrůstají a další postupně přicházejí na svět, pravidelní účastníci klubu se postupně mění, klub se tak nestává uzavřenou skupinkou několika vrstevníků ve sboru, zůstává otevřený pro ty, kdo se ocitají v podobné životní situaci, bez ohledu na věk. Zároveň se časem začalo dařit zvát k tomuto setkání i veřejnost z okruhu přátel sboru či členy jiných sborů i církví. Setkání tak postupně přestalo být výlučně záležitostí „domácích“. Díky tomu se stáváme citlivějšími vůči těm, kdo přicházejí „zvenčí“, proměňuje se jazyk, kterým o věcech mluvíme (ne vždy jsou srozumitelné zažitá „církevní“ pojmy, učíme se je opisovat, vysvětlovat), navazujeme nové kontakty a učíme se nepovídat si jen s dlouholetými přáteli či známými, ale být otevření příchozím.

Skrze biblické příběhy žen a rodičů (témata týkající se jak vlastního rodičovství, tak situace dospělých dětí stárnoucích rodičů), které dlouhodobě volíme jako základ a odrazový můstek rozhovorů, se až překvapivě rychle a přesně dostáváme doprostřed našich vlastních životních příběhů, ne malou část setkání tedy tvoří sdílení otázek, těžkých chvil, nouze, radostí, inspirace, zdrojů,... Klub tak zásadně přispívá k utváření dobrého společenství sboru.

Jakkoliv setkání není svým programem zaměřeno primárně na děti a tyto mají během něj prostor si podle své chuti hrát, nezanedbatelným přínosem mateřského klubu je navazování vztahů mezi dětmi navzájem i vztahu k faráři sboru a faráře k dětem. Vzhledem k tomu, že situace není zatěžkaná tím, že by se farář obracel přímo k dětem, vznikají tak spontánně momenty pro obě strany mnohem uvolněnější a přístupnější.

Alexandra Jacobea, Brno II

Délka trvání a četnost:

- Jednou za 14 dní, trvání 2,5 hodiny i déle

Struktura setkání:

- Káva, úvodní volný rozhovor
- Společný zpěv
- Modlitba
- Rozhovor na základě biblického textu
- Volné rozhovory, výměny nápadů
- Úklid prostor

Role faráře:

- Od faráře se očekává příprava biblického programu a rozhovoru. Přesto je cílem setkání spíše sdílení než vzdělávání. Technických záležitostí se může ujmout kdokoli z přítomných.

Tipy:

- Je potřeba mít dobré zázemí: místnost s kobercem a hračkami, kde se děti mohou zabavit do značné míry samy. Takový prostor může být na faře, setkání se však může konat i v domácnostech účastníků.
- Vítáno je drobné pohoštění přinesené účastníky.
- Aktuální nálada dětí je často zásadním a nekontrolovatelným faktorem určujícím podobu každého setkání. Nedejte se tím odradit, počítejte také s tím, že pozornost rodičů může být při takovém setkání pouze částečná. Spíše než pro soustředěný výklad je zde prostor pro sdílení a reakce na dílčí otázky a témata.

Skupinky

Tento formát sborového života by se mohl nazývat i jinak, např. „to nejlepší ze starší mládeže“, nebo „třicátníci všech věkových kategorií“, či „biblická hodina trochu jinak a možná lépe“.

V čem by mohlo spočívat ono „lépe“? Skupinka je určena tomu, kdo by rád naslouchal Božímu slovu i jindy než v neděli a kdo by rád viděl bratry a sestry i jindy než při kávě a čaji po bohoslužbách. Nic víc a nic míň není potřeba, nezáleží na tom, zda se jedná o mládežníka, maminku s dětmi, nově příchozího nebo někoho z věrné nejstarší generace. Smyslem skupinky je vytvořit prostor pro aktivní společné studium Bible i pro navazování a prohlubování vztahů s ostatními. Oběma těmito rozměrům je vědomě a cíleně věnována pozornost, žádný z nich se nemůže stát jen vedlejším programem, který se rychle odbude (jako když se mládežníci či rodiče s dětmi sejdou, aby si mohli popovídat, nebo když účastníci biblické po výkladu prohodí pár slov o počasí či politice a rozejdou se). Tomuto účelu napomáhá i formát skupinkových setkání.

Velkou roli hraje nízký počet členů. Díky tomu se při diskusi nad textem i vzájemném sdílení dostanou ke slovu i ti nesmělí. Schází-li se třeba jen pět lidí, není to vůbec na škodu, snáze se tak mimo jiné zajistí, že přijdou vždycky všichni, což hraje při upevňování vztahů důležitou roli.

Členové skupinky pak také mohou mít k sobě opravdu blízko, a to ne nutně věkem, spíše jde o osobní životní situaci a povahu. Tak může vzniknout skupinka introvertních milovníků teologických diskuzí nebo zase prakticky založených hledačů konkrétních povzbuzení do všedního dne.

Kvalita programu je zajištěna tím, že ho (po pravidle) připravuje vedoucí skupinky, který to dělá dobrovolně, rád a má k tomu farářem rozpoznané předpoklady. Jedná-li se o laika, není skupinka vázaná na časové a pracovní možnosti faráře/farářky, ale ani na jeho/její „styl“ výkladu Bible či osobní charisma. Farář/farářka pak ovšem musí dohlédnout, aby se skupinka neproměnila v „klub vyvolených“, cítila se i nadále ve sboru doma a zůstávala principiálně otevřená novým zájemcům.

Zvláště pro větší sbory je skupinka výborným nástrojem, jak zapojit do sborového života nově přichozí, ale také ty, kteří nemohou či nechtějí zapadnout do žádné fungující formy setkávání. V menších (stejně jako větších) sborech pak může pomoci oživit zájem o studium Bible a probudit novou radost ze společenství bratří a sester.

Mirjam Marková, Praha – Libeň

Délka trvání a četnost:

- Jednou za 14 dní, 90 minut

Struktura setkání:

- Osobní sdílení (15 min)
- Zpěv (15 min)
- Prakticky zaměřené studium bible (45 min)
- Modlitba

Role faráře:

- Pomáhá se zakládáním skupinek, později stojí opodál a pečuje spíše o vedoucí jednotlivých skupin.

Tipy

- Skupinky mají 4 až 10 stálých účastníků. Jakmile počet účastníků přesahuje 10, je dobré přemýšlet o rozdělení skupinky na dvě (a hledat k tomu mezi členy nového vedoucího).
- Pracovní materiály k tématu v češtině např. Timothy Keller.
- Skupinky se mohou konat na faře či v rodinách.
- Setkání se rozhodně nemusí jmenovat „Skupinky.“ Fantazii se meze nekladou.
- I program zaměřený na vzájemné sdílení je třeba mít připravený (např. různé sady otázek, jednoduché hry apod.). Zvláště ze začátku nestačí si říct, jak se komu daří.
- Různé aktivity „navíc“ (volnočasové, v rámci sborového života či diakonické povahy) jsou rozhodně vítané, neměly by ale nahradit „klasická“ setkání.

Modlitební setkání

Branický sbor vyrostl na evangelikálním probuzení, které zůstalo na půdorysu sboru. Stabilní součástí dlouhé roky byly domácí modlitební skupiny. Ty s průběhem let téměř vymizely. Pokusem využít alespoň něco z intimity malého společenství, sdílení a společné modlitby vzniklo „Modlitební setkání“.

Na rozdíl od bytové skupinky není uzavřené, s neměnnými účastníky. Potud není prostor k nějakému zásadnějšímu otevření (především nelze garantovat mlčenlivost, ale chybí i čas), ale naopak se zde otevírá prostor pro více či méně náhodné návštěvníky, kteří se během let fungování skutečně objevovali. Stabilní jádro tvoří 2-3 lidé. Farář je vítán, ale rozhodně ne jako autorita.

Ranní hodina (7,30-8,00) vyhovuje i lidem, kteří pracují či studují od 9 hodin, potud se zapojují všechny generace od středoškoláků výše.

Chvilí trvalo odladění technických problémů – „rozkecávání“ se v úvodním kolečku, kde jsou představována modlitební témata; mumlání a vůbec akusticky nesrozumitelné vyjadřování; nezakončení vlastní modlitby slovem „amen“, nejasný konec celého ztišení. Nějaké „vedení“ se jeví jako nezbytně nutné.

Jaroslav Pechar, Praha – Braník

Délka trvání a četnost:

- Jednou týdně, 90 minut v případě konání večer, 30 minut v případě konání brzy ráno.

Struktura setkání:

- Sdílení, představení témat k modlitbě, volnější rozhovor
- Dvě až tři písně, mezi nimi může být čtení z Písma nebo z hesel Jednoty Bratrské pro daný den.
- Modlitby zakončené Modlitbou Páně
- Setkání je možné zakončit Áronským požehnáním či jinou liturgickou formou.
- Závěrečná píseň.

Role faráře:

- Setkání na faráři není závislé, je vnímán jako jeden rovnocenný v kruhu.

Tipy:

- Nebojte se ticha.
- Na začátku může zaznít prosba, aby lidé mluvili nahlas a srozumitelně.
- Každé setkání to může být někdo jiný, kdo modlitební chvíli uzavře a uvede Modlitbu Páně. Při kratší ranní formě setkání je potřeba, aby vedoucí sledoval čas.
- Rozhovor před modlitbami umožní, že v modlitbách samotných už není třeba mnoho vysvětlovat a stačí pár slov.
- Je možné se inspirovat strukturou modliteb Taizé.
- Modlitební setkání může vyústit do společné večeře, ale i snídaně, pokud se rozhodnete pro ranní modlitby.

Biblická kavárnička

Biblická kavárnička je stejným dílem prostorem pro tvorbu společenství i pro zvěstování evangelia. Kombinuje v sobě jak uvažování nad biblickým textem, tak sdílení běžného života, především seniorů, kteří často žijí sami a mají tak možnost si přátelsky pohovořit. Biblická kavárnička dává prostor pro vzpomínky, pro nové informace z města či obce, zpěv oblíbených písní a také pro poznání se více navzájem. Je i možností pro faráře lépe poznat sbor, lidi v něm, dozvědět se něco z historie i o všelijakých vztazích ve sboru. Zároveň je místem, kde je možné vrátit se k nedělním bohoslužbám, jiným sborovým akcím a získat názory na sborové dění od starších členů sboru. Neformální pojetí společného času u kávy, koláče, slova lidského i biblického neklade vysoký práh pro příchozí, a tak mnohdy lidé přivedou své sousedy, přátele, známé či jiné členy sboru, kteří se jeho života běžně neúčastní.

Michael Erdinger, Třebechovice pod Orebem

Délka trvání a četnost:

- Jednou či dvakrát do měsíce, 2 hodiny

Struktura setkání:

- Volný rozhovor na úvod
- Píseň
- Modlitba
- Pobožnost, biblický výklad nebo čtení biblického textu na pokračování
- Příležitostný program (beseda s hostem, prohlížení fotografií, poslech hudby)
- Volný rozhovor při občerstvení
- Závěrečná píseň

Role faráře:

- Očekává se od něj zpravidla pobožnost či biblický výklad, případně vedení zpěvu.

Tipy:

- Pro některé seniory může být důležité zajistit dopravu.
- Vhodnější se zdají odpolední hodiny – začátek mezi druhou a třetí hodinou.
- Je dobré mírně koordinovat pečení a donos buchet.

Misijní kurs

Křesťanská víra a s ní související životní styl nejsou jednoduché a banální. Přiblížit se k nim je pro mnohé z obyvatel sekulárního Česka nesnadný úkol, i když jsou upřímnými tazateli a hledači. Pokud je církevní společenství, do kterého patříme, alespoň trochu otevřené a lákavé, je potřeba nabídnout novým zájemcům, kteří se v něm a v jeho okolí vynoří, zřetelnou nabídku základního seznámení s naší duchovní cestou.

Nabízí se formát Alfa kurzů z anglikánského prostředí (dle autora těchto řádků nejlepší, ale rovněž nejnáročnější způsob, vhodný spíše pro silnější a větší sbory) nebo u nás nejčastější

individuální rozhovory zájemce s farářem / farářkou. Formát, který se nám osvědčil v prostředí velkého města, kde se podobných zájemců objeví obvykle 6-10 do roka, je vyhlásit 2-3x ročně šestitýdenní „minikurz“ Základů křesťanské víry.

Kdy a jak kurz vyhlášíme? Ve chvíli, kdy se v našem společenství objeví jeden vážný zájemce o křest, přestup z jiné církve či confirmaci dospělého. Kurz vyhlášíme na webu, na sociálních sítích, v e-mailovém oběžníku členům a přátelům sboru. Někdy na akcích sboru rozdáváme i papírové pozvánky, s tím, aby naši členové a přátelé pozvánku někomu ve svém okolí věnovali. Během dalšího měsíce se obvykle přihlásí 2-4 další zájemci.

Jak dlouho kurz trvá a jak probíhá? Kurz má šest devadesátiminutových setkání. Ke každému je připraven pracovní list s poznámkami a otázkami. Postupně je procházíme, buďto ve vzájemném rozhovoru či s poznámkami faráře. Setkání doplňujeme projekcí soudobých křesťanských písní (většinou anglicky s českými titulky) a drobným občerstvením. Počínaje prvním setkáním dostávají účastníci vždy domácí úkol (obvykle číst biblické úryvky), na což jsou upozorněni již na pozvánce. Podle situace nabízím výpůjčku křesťanské literatury a zvu k návštěvám nedělních bohoslužeb (pokud účastník kurzu již sám někam na bohoslužbu nechodí).

Co je obsahovou náplní? Kurz má vlastně trojiční strukturu. Na prvním setkání mluvíme o důvodech, proč lidé i dnes věří v Boha. Druhé a třetí setkání věnujeme především diskusi nad poznámkami z četby Markova evangelia, tedy postavě Ježíše Krista. Čtvrté setkání je zaměřeno na to, co znamená být křesťanem dnes a jak k tomu pomáhá Duch svatý. Páté setkání se jmenuje „Ekumenický strom“ a představuje hlavní proudy křesťanstva, jak se v dějinách vynořily. Poslední setkání je věnováno svátostem, především křtu. Pracovní listy rád nabídnu na adrese: roman.mazur@outlook.cz

Co je výsledkem kurzu? Účastníci dostávají od počátku otevřeně nabídku trojího základního výstupu: Pro žadatele o křest / confirmaci / přestup do sboru je kompletní kurz povinný (společně s následným setkáním se staršovstvem a vyznáním víry). Pro ty, kdo se na takto závazný krok ještě necítí, ačkoli je víra zajímavá, je kurz příležitostí k prohloubení jejich vhledu do křesťanského učení i praxe. Takoví jsou následně zváni, aby s naším nebo jiným sborem zůstali nadále v kontaktu. Někteří si během kurzu vyjasní, že cesta víry nebo prostředí našeho společenství nejsou pro ně. Obvyklý poměr výše popsaných reakcí na kurz je při průměrných 10 ročních absolventech 5:4:1.

Výhody formátu:

- jasná, zřetelná a realistická nabídka způsobu, jak se přiblížit se k praktikované víře pro zájemce, kteří se v okolí našeho sboru průběžně vynořují
- minimálně jeden z účastníků kurzu má velmi hluboký a zřetelný zájem
- zřetelné vyústění kurzu, ovšem se zásadním důrazem na svobodnou atmosféru vlastní volby
- dynamika malé skupinky, kde se v chráněné a důvěrné atmosféře potkávají různé přístupy a způsoby „osahávání“ věcí víry

Nevýhody formátu:

- účastníci se v rámci kurzu setkávají výhradně s farářem, neprohlubují se kontakty na jiné členy sboru (což je ovšem daň za snadnost a operativnost při vyhlášení a organizaci kurzu)
- vzhledem k šíři témat a pouhým šesti setkáním se nedostaneme dále než k zcela základním přehledům (což je ovšem daň za praktickou dostupnost kurzu a živý zájem o každé téma a setkání)

Roman Mazur, Praha – Libeň

Délka trvání akce a četnost:

- Jednou týdně, 6 setkání po 90 min

Struktura setkání:

- Neformální sdílení, kolečko o každém z účastníků
- Rozhovor o domácí četbě (účastníci dostávají zadáno předem)
- Výklad s diskusí podle pracovního listu
- Zadání nového úkolu.

Role faráře:

- Je vhodné, když akci vede farář, ale poučený laik by mohl také.

Tipy:

- Je dobré, když setkání vedou a organizují dva lidé.
- Pro taková setkání existují různé předlohy a materiály (např. kurzy Alfa), různé upravené faráři ČCE (např. Roman Mazur)
- Důležitá je pozvánka. Kurs je možné nabídnout např. v souvislosti s tím, že se přihlásí zájemce o křest.

Hudební tělesa

Hudba je jedním z mála projevů evangelické spirituality, která je jinak v prostředí naší církve hodně okleštěná. Skrze hudební prožitek je možné vyjádřit víru, která tak přestává být jenom intelektuálním počinem, ale přirozeně zapojuje emocionální složky osobnosti.

Funguje to i naopak. Mnozí lidé umí zpívat, nebo se učí či učili hrát na nějaký hudební nástroj. Dost často ale tyto své dovednosti nikde neuplatňují. V církevním prostředí je hudba přirozenou součástí setkávání a člověk může svou přípravu využít pro druhé. Podle našich zkušeností je to také důležitá součást přípravy hudebních těles. Většinou dopředu se stanoví nějaká příležitost či alespoň datum vystoupení ve sboru, a to účastníky motivuje k soustředěné práci. Všechny varianty hudebních těles umožňují svým členům zapojit se do sborového života vlastní aktivitou, tvořit sbor.

Příklady hudebních těles v našem sboru:

Pěvecký sbor – umožňuje se zapojit největšímu počtu lidí, kteří nemusí ovládat žádný hudební nástroj. Při dobrém vedení umožňuje zjistit, že se zpívat dá naučit, že stačí překonat ostych

a cvičit. Nejobtížnější je najít vhodného sbormistra / sbormistrou. Nestačí jenom hudební znalosti. Vedoucí sboru musí být také manažerem, který lidi dokáže svolat, přimět je k soustavné práci, najít dostatečně atraktivní a zároveň kvalitní repertoár.

Náš sbor zpívá při bohoslužbách a při dalších příležitostech. Mimo jiné učí účastníky bohoslužeb nové písně z připravovaného evangelického zpěvníku. Pokoušíme se také o setkání pěveckých sborů v rámci seniorátu, sbor vystupuje na přeshraničním setkání partnerských sborů, tzv. Chortreffen.

Consonare – pozounové sbory. Jde o sdružení, které působí v mnoha sborech naší církve. U nás vše začalo víkendovým pobytem, který Consonare každoročně pořádá. Koncert i nedělní vystoupení zanechalo tak pozitivní dojem, že se několik členů sboru rozhodlo zkusit hru na žesťové nástroje. Výhody – Consonare jednak poskytuje zkušební nástroje, na kterých mohou zájemci začínat, než se rozhodnou že chtějí opravdu hrát. Dále je k dispozici několik kvalitních chorálních nástrojů pro žesť, které zpracovávají písně z evangelického zpěvníku i Svítá. Consonare je také komunita, která se několikrát ročně schází a pořádá společné pobyty. Podle našich zkušeností je potřeba mít někoho, kdo je schopen takového tělesa vést hudebně, zvlášť pokud hudebníci začínají od nuly.

Kostelní tíseň – rocková kapela. Je místem, pro ty, kteří se hudbou zabývali v jiných uskupeních, ale chtějí své zkušenosti uplatnit i v církevním prostředí. Je velkým osvěžením hudebních vystoupení, protože překračuje hranice žánrů, které jsou v církvi obvyklé. Oživuje mezigenerační dialog, dává nové impulsy církevnímu hudbě, umožňuje generační identifikaci.

David Nečil, České Budějovice

Délka trvání akce a četnost:

- Jednou týdně, 90 min.

Struktura setkání:

- Rozepívání
- Opakování starších kusů
- Nácvik nových
- Pobožnost či zamyšlení
- Hry
- Závěrečná píseň

Role faráře:

- Aktivita nemusí být na faráři závislá, je však jedinečnou příležitostí kontaktu s účastníky – zvláště v případě mládežnických skupin.

Tipy:

- Hudební tělesa mohou být velmi různá: dospělé soubory, sbory mládežnické (typ Fusion či Ten Sing), nebo i tělesa instrumentální, např. žesťové (Consonare). Podle věkové kategorie účastníků se nastaví míra „hravosti“ zkoušky.

- Přidanou hodnotou hudebních těles je jejich podíl na hudební stránce bohoslužeb či koncerty pro veřejnost.
- K založení je potřeba několik oddaných lidí, kteří tělesu budou pravidelně věnovat svůj čas a energii.

Společné čtení

Hodinové setkání tří až deseti lidí nad vybranou knihou. Podmínkou jsou krátké kapitoly, které na sebe nenavazují, aby bylo možno o každé mluvit, i když člověk přijde poprvé. Čte se po odstavcích, dle vlastní úvahy někteří čtou delší úsek. Knihy jsou vybírány hlasováním z přinesených návrhů, ale jistě by byla přijata nějaká direktivně nařízená vedoucím. Provokativnost je spíše výhodou, skončení s pocitem, že to dnes byl úplný nesmysl, je také fajn. Vzhledem k času (8,00 – 9,00) jsou účastníci většinou senioři.

Jaroslav Pechar, Praha – Braník

Délka trvání a četnost:

- Jednou týdně 60 minut, může být i jako ranní aktivita.

Struktura setkání:

- Po odstavcích se účastníci střídají ve čtení vybrané knihy, následuje diskuse. Zakončeno je modlitebním kolečkem, nebo modlitbou organizátora

Role faráře:

- Akce může být na faráři nezávislá.

Tipy:

- Luděk Rejchrt: Na úpatí hory, Erazim Kohák: Škola mladých svišťů, Kateřina Lachmanová: Vězení s klíčem uvnitř, Ladislav Heryán: Stopařem na této zemi, C. S. Lewis...

Setkání s deskovými hrami

Setkání jednou za měsíc po bohoslužbách. Výborný prostor pro rozhovor i pro plaché introverty. Možnost pozvání pubertálních dětí, které přetrpí bohoslužby v naději „Osadníků z Katanu“. Někdy pozvou kamarády. Původní odhad jedné hodiny bylo nutno opravit na minimálně tři hodiny.

Jaroslav Pechar, Praha – Braník

Délka trvání akce a četnost:

- Jednou měsíčně, 2 až 3 hodiny

Struktura setkání:

- Dle libosti se hrají deskové hry

Role faráře:

- Akce je na faráři naprosto nezávislá

Tipy:

- Akci je možné nabídnout v týdnu nebo i v neděli po bohoslužbách
- Podle počtu účastníků hrají všichni dohromady, nebo se rozdělí do menších skupin k různým hrám

Přespávání pro děti

Přespávání pro děti je rozšířením nabídky evangelického náboženství. Schází se k němu spíše malé děti a to jednou za 4 - 6 týdnů. Každé z těchto setkání má své téma. Začíná už odpoledne a rodiče si děti vyzvedávají druhý den ráno – zpravidla v sobotu, nebo na nedělních bohoslužbách.

Setkání může zahrnovat prakticky jakékoliv aktivity – procházku, hry venku i uvnitř, vyprávění biblických příběhů, zpěv, dramatické zpracování různých námětů, kterých se děti mohou účastnit, výtvarné aktivity, vyrábění, čtení před spaním společné vaření atd.

Je potřeba více lidí, minimálně dva nebo tři. Je možné požádat, tak jako u nás, členy mládeže, konfirmandy.

Tato aktivita je lákavá pro rodiče, a to i pro ty, kteří běžně děti do náboženství neposílají, protože je spojená s babysittingem, což mnoho rodičů oceňuje.

Aktivuje dobrovolníky, kteří najdou celou škálu uplatnění – od aktivního vymýšlení programu, přes doprovázení dětí až po zajištění snídaně.

Pro děti je důležité, že spolu zažijí víc než při kratších setkáních. Učí se přijímat prostor sboru, kostela, fary jako místo, kam patří, které je jejich. Je prostor k přirozené komunikaci, osobním rozhovorům, na které někdy při běžném vyučování nezbývá čas. Vytváří vazby, které z dětí tvoří partu a usnadňují např. pobyty na letních táborech.

Nevýhodnou je časová náročnost jak příprav, tak průběhu setkání. Tak jako každá práce s dětmi klade velké nároky na flexibilitu, čím více dětí, tím může být náročnější takovou skupinu zvládnout. Na rozdíl od náboženství není aktivita vhodná pro kontinuální systematickou práci s biblickým textem, protože se koná v delších časových odstupech.

David Nečil, České Budějovice

Délka trvání akce a četnost:

- Jednou za měsíc, večer, noc a dopoledne

Struktura setkání:

- Přivítání, zpěv písní
- Interaktivní biblický program

- Sportovní nebo herní aktivity
- Večeře
- Výtvarná činnost, zpívání, deskové hry
- Ukládání ke spánku
- Dopolnední výlet či hry
- Rodiče si vyzvedávají děti ráno nebo před polednem

Role faráře:

- Od faráře se zpravidla očekává duchovní program a podíl na organizaci, akce na něm však závislá být nemusí.

Tipy:

- Tato aktivita může doplnit či nahradit obvyklou výuku náboženství pro ty děti, které jsou zavaleny kroužky, nebo pro ně z důvodu diasporního charakteru sboru není každotýdenní setkávání uskutečnitelné

Nedělní vycházky

Chůze je nejpřirozenější a nejzdravější pohyb. Zvládne ji téměř každý, někdo s pomocí nosítka, kočárku, hůlek či hole. Nedělní vycházky nabízí zdravý pohyb (asi 2 hodiny „na nohou“), (obvykle) příjemnou společnost členů a přátel sboru, příp. jejich příbuzných a známých, přirozenou příležitost k bližšímu seznámení napříč generacemi, k neformálním rozhovorům o sobě navzájem i o společenství sboru či víře, a také šanci poznat nová zákoutí svého města jeho blízkého okolí.

Roman Mazur, Praha – Libeň

Délka trvání a četnost

- Čtyřikrát do roka, v měsících, kdy se (ještě nebo už) tolik nejezdí na chalupy, tj. březen, duben, říjen, listopad
- Celková doba trvání je 3-4 hodiny; samotná vycházka je obvykle na 2 – 2,5 hodiny, zde připočítáváme i případný přesun z místa srazu k výletnímu startu, např. s pomocí MHD.

Role faráře:

- Na faráři nezávislé, ale lidé velmi kladně vnímají, když se rovněž zúčastní, odměnou mu je výborná příležitost pro přátelské i pastorační rozhovory.

Tipy:

- Sraz může být v neděli brzy po obědě, snažíme se, aby o dané neděli nebyly bohoslužby delší, např. se sborovým shromážděním.
- Je potřeba příjemně vystupující a zodpovědný „průvodce“ - dobrovolník (či vícero takových střídajících se), který se vyzná v okolí, je ochoten vyhledat dopravní spojení, stanovit cíl vycházky, trasu projet či projít předem, připravit písemné i ústní pozvání.

- Účastníci nemohou počítat s náročnějším sportovním výkonem, spíše s klidným pomalým přesunem s multigenerační skupinou, kdy se občas čeká na nejstarší či nejmladší (pro ně může být připravena i menší aktivita / hra / úkol / soutěž).

Brigáda na skalce před kostelem

Na začátku byla „zelená guerilla“, tedy pirátské osázení obecního pozemku před kostelem. Iniciativa nadšence, který zde investoval mnoho času i peněz. Nelze ovšem přehlédnout, že s jednou skalkou to neskončilo a postupné nekontrolované „zazeleňování“ okolí kostela s sebou nese i jisté komplikace (partizánský ořez stromů, prolévání dřevěného kostela vodou při zalévání hadicí...).

Samotná aktivita ale přinesla řadu pozitiv: našla pracovní náplň pro jedno odpoledne pro důchodce i pro autistického chlapce; po spojení s kávou a sušenkami nabídla výborný prostor pro volný rozhovor; je nedocenitelnou příležitostí pro rozhovory s okoljdoucými; levanduli využívají další pro výrobu „voňavých pytlíčků“; psi již neočůravají kostel, ale kameny na skalce.

Jaroslav Pechar, Praha – Braník

Délka trvání a četnost:

- Každý týden 1 h např. před biblickou hodinou

Struktura setkání:

- Zahradnické práce
- Káva, čaj, sušenky, rozhovor

Role faráře:

- Akce je na faráři zcela nezávislá

Tipy:

- Ideální příležitost pro oslovení náhodných kolemjdoucích
- Založte si skalku!